

**CIEĽOVÉ POŽIADAVKY
NA VEDOMOSTI A ZRUČNOSTI MATURANTOV
Z EVANJELICKÉHO A. V. NÁBOŽENSTVA**

BRATISLAVA 2016

Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskum a športu Slovenskej republiky dňa 21. 12. 2016
pod číslom 2016-25786/49974:1-10B0 s platnosťou od 1. 9. 2018

1. CIEĽ MATURITNEJ SKÚŠKY

Evanjelické a. v. náboženstvo ako voliteľný predmet má žiakom sprostredkovať potrebné vedomosti, zručnosti a spôsobilosti, na základe ktorých vedia vysvetliť a obhájiť svoje životné postoje. Získané vedomosti, ktoré napomáhajú k prehĺbovaniu vzťahu s Bohom a ľuďmi, im pomôžu správne sa orientovať v zložitých politických, ekonomických, sociálnych a morálnych situáciách, ako aj v spleti rôznych náboženských a ezoterických prúdov v dnešnej globalizovanej spoločnosti.

V súlade so základným cieľom požiadaviek tento predmet umožňuje žiakom: - získať základné poznatky z jednotlivých teologických disciplín, ktoré sa prelínajú v jednotlivých tematických celkoch, - osvojiť si stanoviská, ktoré predkladá cirkev k riešeniu aktuálnych otázok, - rozvíjať schopnosti diskutovať o otázkach z príslušných oblastí a hľadať vhodné riešenia, - uvádzať tieto konkrétne poznatky a skúsenosti do osobného i apoštolského života.

Cieľom internej časti maturitnej skúšky je overiť stupeň získania konkrétnych poznatkov na základe učebných osnov a ich prepojenia s konkrétnym životom. Všeobecný cieľ maturitnej skúšky je konkretizovaný štruktúrou čiastkových cieľov formulovaných v troch usporiadaných rovinách, kde sa prechádza od roviny vedomostí a zručností cez rovinu aplikácie a analýzy až k rovine syntézy. Pre každú rovinu je typické využitie istých príkazových slov (v texte vyznačené zvýraznením písmom).

A/ Rovina vedomostí a porozumenia

Bude preverovaná pri ústnej skúške. Ide o vedomostnú úroveň žiaka, ktorý si osvojil a porozumel základné pravdy a hodnoty svojho náboženstva a vie ich dať do vzťahu so svojím životom a poznaním v iných oblastiach, pozná ich význam pre svoj život a život v spoločnosti.

Žiaci dokážu na základe svojich vedomostí napríklad:

1. Pochopiť význam náboženského vzdelávania pre jednotlivca. Uveďte príklady životných situácií, v ktorých možno využiť náboženské poznatky. Vysvetlite vieru ako primeraný postoj k Bohu, k životu a k sebe.
2. Vedieť začleniť svoje náboženské presvedčenie do života v modernej spoločnosti, prekonať predsudky voči náboženstvu. Charakterizujte vzťah medzi biblickým opisom stvorenia sveta a súčasnými poznatkami prírodných vied. Opíšte detské a naivné predstavy o Bohu a spôsoby, ktorými je možné ich prekonať.
3. Otvoriť sa a pochopiť význam osoby Ježiša Krista ako plnosť zjavenia. Opíšte kultúrne a historické prostredie, v ktorom žil Ježiš Kristus. Charakterizujte význam Ježišovej smrti a zmŕtvychvstania pre kresťanskú vieru.
4. Poznať a porozumieť význam Biblie, nadobudnúť zručnosti v práci s Bibliou. Uveďte delenie kníh Starého zákona. Charakterizujte Bibliu z hľadiska literárnych druhov, vzniku a autorstva.

5. Osvojiteľ si odbornú terminológiu. Vysvetlite pojem inšpirácia a kánon v Biblii.

Vysvetlite, čo je cirkev, sviatosti...

B/ Rovina aplikácie a analýzy

Preveruje schopnosť správne pochopiť príčiny, dôsledky, podstatné znaky, súvislosti a prejavy jednotlivých skutočností v ich historicko-spoločenskom kontexte a schopnosť aplikácie poznatkov v nových situáciách. Na tejto úrovni rieši žiak úlohy, v ktorých využíva svoje vedomosti v nových súvislostiach a v kontexte, napríklad:

1. Porovnáva javy, fakty a udalosti. Porovnajete svetové náboženstvá a nájdite ich spoločné prvky.
2. Vyberá základné znaky faktov, javov a procesov. Vyberte z Biblie prejavy Ducha Svätého a opíšte jeho pôsobenie. Vyberte podstatné znaky siekt, aplikujte ich na konkrétnu sektu.
3. Určuje príčiny a dôsledky faktov, javov a procesov. Analyzujte problém eutanázie v súčasnosti.
4. Aplikuje vedomosti z iných predmetov. Aplikujte vedomosti z prírodných vied a posúďte stvorenie sveta. Aplikujte poznatky z dejepisu o križiackych výpravách a vysvetlite ich kladnú aj negatívnu stránku.
5. Interpretuje pramenný materiál. Uvedte rôznu interpretáciu knihy Veľpieseň. Vyberte v Biblii rôzne ukážky, ktoré hovoria o postavení žien a interpretujte ich.

C/ Rovina syntézy

Preukáže, do akej miery je žiak schopný na základe analýzy a zovšeobecnenia zaradiť danú problematiku do širších súvislostí a vie vypracovať vlastné projekty, seminárne práce a eseje. Napríklad:

1. Kriticky posúdiť fakty, udalosti, javy a procesy. Zhodnoťte úlohu cirkvi pri budovaní svetového pokoja a vychádzajte z aktuálneho diania. Kriticky posúďte zhubné pôsobenie siekt.
2. Zaujať vlastné stanovisko k problémom a skutočnostiam. Zaujmite stanovisko k nemanželským voľným zväzkom muža a ženy v porovnaní s manželstvom.
3. Zhrnúť základné poznatky z jednotlivých teologických disciplín, vedieť ich použiť pri diskusii a odôvodniť svoje tvrdenie. Diskutujte o práve človeka na život pred narodením a použite pri tom základné poznatky z kresťanskej morálky. Zhrňte základné znaky sviatostí a odôvodnite ich dôležitosť pre duchovný život.
4. Vedieť navrhnúť a tvorivo pristupovať k riešeniu konkrétnych problémov. Navrhnite riešenie ťažkej situácie pre starého človeka, ktorý sa cíti nepotrebný a opustený a uvažuje o eutanázii. Navrhnite riešenie problému tradičného a formálneho prežívania kresťanstva.

5. Prezentovať vlastný názor a vedieť ho podložiť dôveryhodnými prameňmi. (toto je hlavne predmetom samostatnej práce)

6. Prejaviť porozumenie a toleranciu k iným názorom a postojom. Vyjadrite vlastný postoj k problému, ako prekonať predsudky voči iným náboženstvám.

7. Hľadať zmysel života a utvárať si hodnotový systém. Zaujmite stanovisko k skutočnosti posmrtného života a jeho vplyvu na vytváranie si hodnotového systému u človeka. Posúďte vzťah medzi slobodou človeka a závislosťou človeka na Bohu.

8. Chápať nevyhnutnosť zmeny v prístupe k jednotlivým náboženským otázkam a nadčasovosť Božích právd. Vyjadrite svoju predstavu kresťanstva v budúcnosti.

9. Preniesť vedomosti do zručnosti. (možnosť vypracovať evanjelizačný projekt) Zostavte prípravu pre mladých, ktorí sa pripravujú na konfirmáciu (použijete modlitbu, Bibliu, obrazový materiál). Opíšte svoju skúsenosť, ktorá mala sociálny alebo evanjelizačný charakter. Zostavte priebeh biblickej hodiny a použijete konkrétnu metódu.

2. CIEĽOVÉ POŽIADAVKY NA VEDOMOSTI A ZRUČNOSTI

Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov sú rozdelené do troch oblastí, ktoré v sebe zahŕňajú najmä oblasti Biblie, učenia, morálky, religionistiky, antropológie. Sú vytvorené tak, aby obsahovali základné tematické celky z učebných osnov evanjelického náboženstva.

• Človek hľadá Boha, Boh hľadá človeka • Človek v spoločenstve • Život človeka ako odpoveď na lásku Boha k nám

2.1 Človek hľadá Boha, Boh hľadá človeka

Obsah

Vysvetlenie základných pojmov kresťanskej antropológie, postavenie človeka v dnešnej spoločnosti, hľadanie odpovedí na základné otázky o identite človeka, potreba Boha, jeho zjavenie a viera, porovnanie chápania Boha a človeka v iných náboženstvách, Ježiš Kristus ako vrchol zjavenia a prostredník medzi človekom a Bohom, Duch Svätý účinkujúci v cirkvi.

Požiadavky na vedomosti a zručnosti

2.1.1 Veľkosť a otázky človeka • Predstaviť človeka z náboženského, sociálneho, psychologického, etického pohľadu.

• Uviesť príklad, čo chýba človeku, ak zanedbáva svoj duchovný rozmer. • Zhodnotiť postavenie človeka v dnešnej spoločnosti.

2.1.2 Božie zjavenie a viera • Vysvetliť pojem zjavenia a jeho miesto v kresťanstve. • Opísať nesprávne predstavy Boha a ich vplyv na vieru človeka. • Uviesť rôzne cesty Boha k ľuďom. • Vybrať z Biblie predstavu Boha v Starom a Novom zákone. • Analýzou Nového zákona zdôvodniť vieru v Svätú Trojicu. • Charakterizovať vzťah medzi biblickým opisom stvorenia sveta a súčasnými poznatkami prírodných vied. • Zaujať stanovisko k evolúcii. • Vysvetliť pôvod zla z biblického pohľadu. • Porovnať dejiny vyvoleného národa vo vzťahu k svetovým dejinám. • Vybrať základné udalosti z dejín vyvoleného národa a vysvetliť ich kristologické vyvrcholenie. • Zaujať vlastný postoj k viere v Boha.

2.1.3 Náboženstvá – miesta stretnutia človeka a Boha • Charakterizovať hlavné svetové náboženstvá – hinduizmus, budhizmus, judaizmus, islam. • Porovnať pravdy hlásané kresťanstvom a týmito náboženstvami – pojem Boh, dobro a zlo, život po smrti, dôstojnosť človeka, atď. • Vybrať prvky šíriace sa z jednotlivých náboženstiev do Európy a hľadať príčiny ich prijímania. • Na základe dokumentov predstaviť postoj cirkvi k týmto náboženstvám. • Zaujať vlastný postoj k tomu, čo prinášajú tieto náboženstvá a čo prináša kresťanstvo.

2.1.4 Ježiš Kristus – prostredník medzi Bohom a ľuďmi • Uviesť historické dôkazy o existencii Ježiša Krista. • Charakterizovať dobu, v ktorej Ježiš Kristus žil (historické, geografické, kultúrne hľadisko). • Opísať verejné účinkovanie Ježiša Krista. • Vysvetliť hlavnú tému Ježišovej zvesti spätú so skutkami. • Porovnať názory na Ježiša Krista u jeho súčasníkov a jeho sebachápanie. • Zdôvodniť úzke prepojenie smrti a zmŕtvychvstania Ježiša. • Uviesť hlavné vieroučné pravdy o Ježišovi Kristovi. • Zaujať vlastný postoj k významu viery v Ježiša Krista v dnešnom svete.

2.1.5 Duch Svätý • Vybrať z Biblie prejavy Ducha Svätého a opísať jeho pôsobenie. • Vysvetliť symboly a pomenovania Ducha Svätého a jeho pôsobenie v cirkvi. • Zdôvodniť význam darov, ovocia a darov Ducha Svätého pre osobný život človeka a spoločenstva.

2.2. Človek v spoločenstve

Obsah Biblia, sviatosti, cirkev, predobrazy cirkvi v Starej zmluve, ustanovenie cirkvi, obrazy cirkvi v Novej zmluve, znaky cirkvi, nové hnutia v cirkvi, cirkev a dnešný svet, vybrané kapitoly z dejín cirkvi, iné kresťanské cirkvi, sekty vychádzajúce z kresťanstva, križiacke výpravy, inkvizícia, východná schizma, reformácia, dejiny cirkvi na Slovensku.

Požiadavky na vedomosti a zručnosti

221 Biblia • Charakterizovať Bibliu ako živé Božie slovo. • Vysvetliť základný pojmový aparát – inšpirácia, kánon, apokryf, Stará zmluva, literárne štýly, exegéza. • Analyzovať vybrané texty podľa druhu kníh (historické, vyučujúce, prorocké). • Uviesť príklady uvádzania Božieho slova do života.

222 Sviatosti • Vysvetliť obsah pojmu „sviatosť“. • Poukázať na vzťah Božieho slova a sviatosti. • Uviesť príklady z Biblie o predobrazoch sviatostí, ich ustanovení Ježišom Kristom.

• Opísať priebeh ich prisluhovania. • Zdôvodniť, kto a prečo by ich mal prijať. • Prezentovať osobný vzťah k sviatostiam. • Zdôvodniť význam organizácie liturgického roku.

223 Cirkev • Vysvetliť cirkev v jej duchovnom a viditeľnom rozmere. • Na základe analýzy Starej zmluvy uviesť predobrazy cirkvi. • Charakterizovať spôsob založenia cirkvi Ježišom Kristom. • Uviesť príklady obrazov cirkvi z Biblie. • Charakterizovať znaky cirkvi a aplikovať ich do konkrétneho života. • Uviesť príklady nových hnutí v cirkvi a zhodnotiť ich pôsobenie. • Zhodnotiť postavenie laikov v cirkvi. • Zaujať vlastný postoj k cirkvi a zhodnotiť jej úlohu pre život.

224 Vybrané kapitoly z dejín cirkvi • Opísať z historického hľadiska vybrané kapitoly z dejín cirkvi. • Analyzovať dôvody vzniku reformácie a jej priebeh. • Zhodnotiť dosah reformácie a vývoj jednotlivých cirkví po nej.

225 Iné kresťanské cirkvi, sekty • Na základe dejinného vývoja vysvetliť príčiny vzniku jednotlivých kresťanských cirkví (pravoslávna cirkev, gréckokatolícka cirkev, reformovaná cirkev, anglikánska cirkev, evanjelikálne cirkvi...). • Porovnať učenie v iných cirkvách s učením evanjelickej cirkvi. • Zaujať stanovisko k zblížovaniu sa cirkví v ekumenickom hnutí. • Navrhnuť svoj prínos pre vytváranie stratenej jednoty. • Rozlíšiť kresťanské cirkvi od siekt, ktoré vychádzajú z kresťanstva. • Posúdiť a kriticky zhodnotiť činnosť týchto siekt na Slovensku.

2.3 Život človeka ako odpoveď na lásku Boha k nám

Obsah Základné morálne kategórie, sloboda človeka, prvotný hriech, osobný hriech, zákon a svedomie, Dekalóg.

Požiadavky na vedomosti a zručnosti

2.3.1 Morálka človeka • Objasniť pojmy etiky a kresťanskej morálky. • Charakterizovať človeka stvoreného na Boží obraz, veľkosť jeho slobody. • Analyzovať Gn 2-3- prvotný hriech, jeho dôsledky. • Vysvetliť morálnosť ľudských činov. • Aplikovať toto učenie na konkrétne príklady zo života. • Predstaviť všeobecne Dekalóg ako Boží zákon.

ÚPRAVY CIEĽOVÝCH POŽIADAVIEK NA VEDOMOSTI A ZRUČNOSTI MATURANTOV Z EVANJELICKÉHO A. V. NÁBOŽENSTVA PRE ŽIAKOV SO ZDRAVOTNÝM ZNEVÝHODNENÍM

Žiaci so sluchovým postihnutím. Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci so zrakovým postihnutím. Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci s telesným postihnutím. Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci s narušenou komunikačnou schopnosťou. Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci s vývinovými poruchami učenia. Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci chorí a zdravotne oslabení. Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami. Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci s poruchami správania. Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci s poruchami aktivity a pozornosti. Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.